

Az ÁSZ válasza

VISSZHANG - LXIV. évfolyam, 11. szám, 2020. március 13.

Az *Élet és Irodalom* 2020. február 28-i számában jelent meg Kenesei István [Az ÁSZ Bulgakov teherautóján](#) című írása, amelyben a szerző a 2019. szeptember 1. előtt a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) irányítása alá tartozó 15 kutatóközpont, kutatóintézet 2016–2018. közötti vagyongazdálkodási tevékenységének számvetőségi ellenőrzéséről értekezik, sajátos nézőpontból.

Fontos felidézni, hogy az Állami Számvetőség (ÁSZ) 2019 második félévében elvégezte a korábban az MTA irányítása alá tartozó 15 kutatóközpont, kutatóintézet vagyongazdálkodási tevékenységének ellenőrzését. 2020. január 16-án hozta nyilvánosságra az MTA Atommagkutató Intézet és az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont, 2020. február 12-én pedig az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont és az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet ellenőrzéséről szóló jelentéseit. Ez a négy kutatóintézet alapvetően szabályszerűen gazdálkodott, így a vezetők részére az ÁSZ nem is fogalmazott meg javaslatot. Ez arra világít rá, hogy a törvényi előírásoknak megfelelő vagyongazdálkodás biztosítható volt ezeknél a kutatóintézeteknél 2016 és 2018 között.

Az ÁSZ 2020. február 21-én zárta le a további 11 kutatóintézet és kutatóközpont – közte az MTA Nyelvtudományi Intézet – ellenőrzését. Utóbbi közbevetés azért érdekes, mert a cikk szerzője, Kenesei István több ponton az MTA Nyelvtudományi Intézet 2016–2018. évek közötti vagyongazdálkodásának ellenőrzéséről szóló, 20036. sorszámú számvetőségi jelentésből idéz szó szerint. Igaz, az idézetek pontos forrását valamiért nem tartja fontosnak közölni...

A helyzet megértéséhez rögzítsük a tényeket! Az MTA Nyelvtudományi Intézetének vagyongazdálkodására vonatkozó alapvető szabályozását a 2016 és 2018 közötti időszakban nem alakították ki, ezáltal a vagyon megőrzésének és védelmének alapfeltételei nem voltak biztosítva, a vagyongazdálkodása nem volt átlátható, elszámoltatható. A kutatóintézet nem biztosította a közvagyon megőrzését, ami kockázatot jelentett a kutatási közfeladatok célszerű ellátására. A kutatóintézet nem rendelkezett számviteli politikával, eszközök és a források leltárkészítési és leltározási szabályzattal, valamint eszközök és források értékelési szabályzattal. A kutatóintézet vezetője nem alakította ki a szabályszerű könyvvizetés és vagyongazdálkodás alapvető számviteli kereteit, nem biztosította annak szabályozási feltételeit, hogy az éves beszámolót a törvényi követelményeknek megfelelő bizonylatok és szabályszerű, megbízható könyvvizetés támassza alá. Fontos tudni azt is, hogy az MTA Nyelvtudományi Intézete 2016 és 2018 között összesen több mint 1,2 milliárd forint államháztartásból származó forrást, tehát közpénz kapott.

Minden közvagyonnal gazdálkodó szervezetnél elsődleges, hogy kialakítsa a szervezeti felépítését és működésének rendjét, ezen belül meghatározza a vagyongazdálkodáshoz kapcsolódó feladat- és hatásköröket, valamint az ezekhez kapcsolódó felelősségi szabályokat. Amennyiben például egy költségvetési szerv nem rendelkezik szervezeti és működési szabályzattal, abban az esetben nem teremti meg a szabályszerű vagyongazdálkodáshoz szükséges alapvető szervezeti feltételeket, illetve alapvető felelősségi viszonyokat sem. Ugyancsak sarkalatos kérdés a törvényi előírásoknak megfelelő számviteli szabályozások megalkotása. Ezek határozzák meg azokat az alapvető módszereket, eszközöket és eljárásokat, amelyek a számviteli törvényi előírások végrehajtásához szükségesek. Ha egy költségvetési szerv nem készít számviteli politikát, nem alakítja ki a vagyon értékelésének és a leltározásának szabályait, akkor nem biztosítja, hogy az éves beszámolóját szabályszerű, megbízható könyvvizetés támassza alá, és hogy az éves beszámoló valós és megbízható képet mutasson a szervezet vagyonáról. Kiemelten fontos a gazdálkodási jogkörök gyakorlására jogosultak és aláírásmintájuk naprakész

nyilvántartása, amely biztosítja annak feltételeit, hogy kötelezettséget csak az vállalhasson és teljesítést csak az igazolhasson, aki erre jogosult. Ez teremti meg a garanciális feltételeket ahhoz, hogy kötelezettség vállalására és kifizetésre kizárólag a költségvetési szerv feladatkörébe tartozó célra kerüljön sor. Mindezekon túl elengedhetetlen a jogszabályi előírások szerint leltározás elvégzése és leltár elkészítése. A leltározás és a leltár igazolja, hogy a szervezet éves beszámolójában szereplő tételek a valóságban is megtalálhatók, és hogy a közvagyonba tartozó eszközök rendelkezésre állnak a közfeladat ellátásához. Ha a leltározás elmarad, vagy a leltár hiányzik, a költségvetési szerv nem gondoskodik a vagyon megőrzéséről és védelméről.

Általános vélekedés, hogy az üléspont határozza meg az álláspontot. Az *Élet és Irodalomban* publikált cikk szerzője Kenesei István nyelvész professzor, az MTA levelező tagja, 2002-től 2017-ig az MTA Nyelvtudományi Intézetének igazgatója volt. Mindez azt jelenti, hogy a cikk szerzője a közpénzek felhasználására vonatkozó legalapvetőbb, az Alaptörvényben lefektetett előírásokat megsértő, a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó törvényi előírásokat évekig figyelmen kívül hagyó akadémiai intézet vezetője volt. Kenesei István az írásában vádaskodik, illetve gyakorlatilag azt kifogásolja, hogy a közpénzek felhasználását törvényi előírások szerint ellenőrző Állami Számvevőszék az MTA Nyelvtudományi Intézetének ellenőrzése során a vonatkozó törvényi előírásoknak megfelelően, a jogállami keretek között járt el. Tényleg sajátos. Írásában „hiánypótlást”, „méltányosságot” kér, tehát a többi ellenőrzött kutatóintézettől eltérő, egyedi eljárás igényére utal. Érthető, hiszen részben a saját bizonyítványát magyarázza. Elhatalmasodhatott rajta a büntudat.

(A szerző az Állami Számvevőszék kommunikációs vezetője)

*

Kenesei István válaszát a jövő heti számban közöljük.